

Tarım ve Orman Bakanlığından:

**TÜRK GIDA KODEKSİ GIDA İLE TEMAS EDEN BELİRLİ MADDE VE
MALZEMELERDE BİSFENOL A, DİĞER TEHLİKELİ BİSFENOLLER VE
BİSFENOL TÜREVLERİNİN KULLANIMININ KISITLANMASINA DAİR TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 2025/15)**

Amaç ve Kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğın amacı; ikinci fıkrada belirtilen gıda ile temas eden madde ve malzemelerin üretiminde kullanılan 4,4'-izopropilidendifenol (Bisfenol A, CAS No 80-05-7) ve tuzları ile birlikte diğer tehlikeli bisfenoller ve tehlikeli bisfenol türevleri için özel kurallar ile başka bir bisfenol veya bisfenol türevi kullanılarak üretilen gıda ile temas eden madde ve malzemelerdeki Bisfenol A içeriğine ilişkin spesifik gereklilikleri belirlemektir.

(2) Bu Tebliğ kapsamında kısıtlama getirilen madde ve malzeme grupları şunlardır:

- a) Yapıştırıcılar,
- b) Kauçuklar,
- c) İyon Değiştirici Reçineler,
- ç) Plastikler,
- d) Baskı Mürekkepleri,
- e) Silikonlar,
- f) Vernikler ve kaplamalar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ; 19/02/2020 tarihli ve 31044 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliđi ve 5/4/2018 tarihli ve 30382 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemelere Dair Yönetmeliđe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) 25/12/2019 tarihli ve 30989 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Plastik Madde ve Malzemeler Tebliđi'nin 4 üncü maddesinde yer alan tanımlar bu Tebliğ için de geçerlidir.

(2) Bu Tebliğde geçen;

a) Bisfenol: İki hidroksifenil fonksiyonel grubunun Ek-1'de verilen birinci yapıya uygun olarak bir bağlayıcı atom tarafından bağlanmasıyla oluşan, bağlayıcı atoma ilave grupların da eklenebildiği ve bisfenolün tuz formunu da içeren maddeyi,

b) Bisfenol türevi: Ek-1'de verilen ikinci genel yapı ile temsil edilen ve bisfenolün tuz formunu içermeyen maddeyi,

c) BPA: Bisfenol A'yı,

ç) Genel Müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüđünü,

d) Gıda ile temas eden ara malzeme: Tek kullanımlık ambalajlara gıda dolumu amacıyla gerçekleştirilen ve kapatma işlemini de kapsayan ileri işleme veya değişiklikler hariç olmak üzere, gıda ile temas eden nihai madde ve malzemenin tamamını veya bir parçasını oluşturmak üzere ileri kimyasal, biyolojik veya fiziksel işleme ya da değişikliğe tabi tutulması amaçlanan malzemeleri,

e) Gıda ile temas eden nihai madde: Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemelere Dair Yönetmeliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen gıda ile temas eden bir veya birden fazla madde ve malzemenin tamamını veya bir parçasını oluşturmak üzere ileri kimyasal, biyolojik veya fiziksel işleme ya da değişikliğe tabi tutulması amaçlanan malzemeleri,

herhangi bir ileri kimyasal, biyolojik veya fiziksel işleme veya değişikliğe tabi tutulmayan, son kullanım için bitmiş haldeki ürünleri,

f) Tehlikeli bisfenol veya tehlikeli bisfenol türeği: İnsan sağlığı için, Kategori 1A veya 1B’de mutajen, kanserojen, üreme sistemi üzerinde toksik veya Kategori 1’de endokrin bozucu olarak uyumlaştırılmış sınıflandırması nedeniyle 11/12/2013 tarihli ve 28848 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmeliğin Ek-6 üçüncü bölümünde listelenen bir bisfenol veya bisfenol türeğini

ifade eder.

BPA için yasaklamalar

MADDE 4 – (1) BPA, 1 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen gıda ile temas eden madde ve malzemelerin üretiminde kullanılamaz ve BPA kullanılarak üretilen gıda ile temas eden madde ve malzemeler piyasaya arz edilemez. Ancak BPA, Ek-2’de belirtilen spesifik bir uygulama için burada belirlenen kısıtlamalar dikkate alınarak gıda ile temas eden madde ve malzemelerin üretiminde kullanılabilir ve bu madde ve malzemeler piyasaya arz edilebilir.

(2) Diğer bisfenoller veya bisfenol türevleri kullanılarak üretilen gıda ile temas eden madde ve malzemelerde hiçbir BPA kalıntısı bulunamaz.

BPA dışındaki tehlikeli bisfenoller veya tehlikeli bisfenol türevleri için yasaklamalar

MADDE 5 – (1) BPA dışındaki tehlikeli bisfenoller veya tehlikeli bisfenol türevleri, 1 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen gıda ile temas eden madde ve malzemelerin üretiminde kullanılamaz ve bu maddeler kullanılarak üretilen gıda ile temas eden madde ve malzemeler piyasaya arz edilemez. Ancak BPA dışındaki tehlikeli bir bisfenol veya tehlikeli bisfenol türeği, Ek-2’de listelenen spesifik bir uygulama için gıda ile temas eden madde ve malzeme üretiminde kullanılabilir ve Ek-2’de yer alan kurallara uygun olarak piyasaya arz edilir.

(2) Birinci fıkraya istisna olarak, Ek-2’de yer almayan tehlikeli bir bisfenol veya tehlikeli bisfenol türevinin spesifik bir uygulama amacıyla gıda ile temas eden madde ve malzeme üretiminde kullanılması için 6 ncı maddede yer alan kurallara göre Genel Müdürlüğe başvuru yapılır.

(3) Avrupa Birliğinin ilgili mevzuatına eklenen yeni madde ve malzemelere ilişkin mevzuat güncellemeleri için ikinci fıkra uygulanmaz.

BPA dışındaki tehlikeli bisfenoller ve tehlikeli bisfenol türevlerinin spesifik bir uygulama için gıda ile temas eden madde ve malzeme üretiminde kullanımına izin verilmesi

MADDE 6 – (1) BPA dışındaki tehlikeli bisfenol veya tehlikeli bisfenol türevinin spesifik bir uygulama amacıyla gıda ile temas eden madde ve malzeme üretiminde kullanımı için izin alınmak üzere Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemelere Dair Yönetmeliğin 9 uncu maddesi hükümleri uyarınca başvuru yapılır.

(2) Genel Müdürlük, Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemelere Dair Yönetmeliğin 10 uncu maddesi hükmü uyarınca, BPA dışındaki tehlikeli bisfenol veya tehlikeli bisfenol türevinin spesifik bir uygulama amacıyla gıda ile temas eden madde ve malzeme üretiminde kullanımına yönelik olarak bu maddenin birinci fıkrasına göre başvuru için bilimsel görüş yayımlar. Aynı tehlikeli bisfenol veya tehlikeli bisfenol türeği için birden çok başvuru alınması halinde tamamı için tek bir bilimsel görüş yayımlanır.

(3) Tehlikeli bisfenol veya tehlikeli bisfenol türevinin kısıtlamaya tabi olarak kullanılıp kullanılmayacağı hakkında Genel Müdürlük tarafından değerlendirme yapılır. İzin verilmesi halinde tehlikeli bisfenol veya tehlikeli bisfenol türeği Ek-2’deki listeye ilave edilir.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasındaki başvurunun yapılması için Genel Müdürlük, tehlikeli bisfenoller veya tehlikeli bisfenol türevlerinin değerlendirilmesine yönelik bilimsel gereklilikleri açıklayan bilgiler yayımlar ve Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemelere Dair Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde yer alan kılavuzları günceller.

(5) Genel Müdürlüğün talep etmesi halinde, bisfenoller veya bisfenol türevlerini gıda ile temas eden madde ve malzeme üretiminde kullanan işletmeciler, dördüncü fıkradaki bilgilerin hazırlanmasına yardımcı olmak üzere gıda ile temas eden madde ve malzemelerin üretiminde tehlikeli bisfenol veya bisfenol türevlerinin kullanımına ilişkin verileri sağlar.

Ek-2’de belirtilen BPA, tehlikeli bisfenoller ve tehlikeli bisfenol türevlerine alternatif maddelere ilişkin raporlama yükümlülükleri

MADDE 7 – (1) Ek-2’de listelenen BPA, diğer tehlikeli bisfenoller veya tehlikeli bisfenol türevlerini kullanan işletmeciler, alternatif maddelerin durumu hakkında Genel Müdürlüğe bilgi sağlamakla yükümlüdür.

(2) Birinci fıkrada belirtilen bilgi, tehlikeli bisfenol veya tehlikeli bisfenol türevinin spesifik bir uygulama amacıyla gıda ile temas eden madde ve malzeme üretiminde kullanımına izin verildiği tarihten dört yıl sonra ve en geç beş yıl içinde Genel Müdürlüğe iletilir. Spesifik bir uygulama için tehlikeli bisfenol veya türevinin kullanımına ilişkin iznin devam etmesi halinde bu bilgi bir önceki sunuluş tarihinden dört yıl sonra ve en geç beş yıl içinde güncellenerek Genel Müdürlüğe iletilir.

Uygunluk beyanı ve destekleyici belgeler

MADDE 8 – (1) İşletmeciler, hâlihazırda gıda ile temas etmemiş ve bu Tebliğ kapsamında yer alan madde ve malzemelerin yanı sıra, bu madde ve malzemelerin üretiminde monomer veya diğer başlangıç maddesi olarak kullanılacak bisfenol ve bisfenol türevleri için de perakende dışındaki tüm pazarlama aşamalarında Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemelere Dair Yönetmeliğin 14 üncü maddesi hükümlerine göre uygun olduğunu gösteren yazılı beyanda bulunur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen uygunluk beyanı Ek-3’te yer alan bilgileri içerir.

(3) Uygunluğu gösteren ek belgeler hazır bulundurulur ve talep edilmesi halinde Bakanlık yetkililerine sunulur.

Uygunluğun doğrulanması

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğde yer alan gerekliliklere uygunluğun doğrulanması için 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda ve Yemin Resmî Kontrollerine Dair Yönetmeliğin 12 nci maddesinde yer alan analiz metotları seçilir.

(2) Gıda ile temas eden madde ve malzemenin BPA kalıntısı, diğer tehlikeli bisfenol veya tehlikeli bisfenol türevini içermediği ya da bu madde veya malzemelerden bu bileşenlerin tespit limiti veya spesifik migrasyon limiti üzerinde gıdaya geçmediğinin doğrulanması amacıyla metot seçilirken uygulanacak kurallar şunlardır:

a) Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü’nün gıda ile temas eden malzemeler için geliştirdiği ya da önerdiği bir metot olması halinde bu metot kullanılır. Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü’nün geliştirdiği ya da önerdiği bir metot olmaması halinde 18/2/2024 tarihli ve 31754 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliğinin 24 üncü maddesine göre metot çalışması yapılır.

b) Bu fıkranın (a) bendine göre çalışılan metodun bir parçası olarak veya Ek-2’de farklı bir tespit limiti belirlenmemesi halinde kullanılacak metodun tespit limiti 1 µg/kg olur.

c) Gıda ile temas eden madde ve malzemenin BPA kalıntısı, diğer tehlikeli bisfenol ve tehlikeli bisfenol türevini içermediğinin doğrulanması için bir ekstraksiyon metodu kullanılır.

(3) Tespit veya spesifik migrasyon limitine göre doğrulama yapılması amacıyla uygulanacak kurallar şunlardır:

a) Analiz sonuçları, Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Plastik Madde ve Malzemeler Tebliğinin 12 nci maddesi hükümlerine göre ifade edilir.

b) Migrasyon limitine uygunluk, Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Plastik Madde ve Malzemeler Tebliğinin 13 üncü maddesi ve aynı Tebliğin Ek-4’ünün birinci ve ikinci bölümleri ile 25/12/2019 tarihli ve 30989 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk

Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Plastik Madde ve Malzemelerin Bileşenlerinin Migrasyon Testinde Kullanılan Gıda Benzerleri Listesi Tebliğine göre belirlenir.

c) Öngörülen temasın borular ve filtrasyon tesisatı gibi sürekli akış koşulları altında gerçekleşmesi halinde, test süresi, söz konusu boru veya filtrasyon tesisatında ortalama kalma süresine eşit olmalıdır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ, 2024/3190 sayılı Bisfenol A (BPA), Diğer Bisfenoller ve Bisfenol Türevlerinin, Gıda ile Temas Eden Belirli Madde ve Malzemelerde Spesifik Tehlikeli Özelliklerinin Uyumlaştırılmış Sınıflandırmayla Kullanımı Hakkında Komisyon Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

İdari yaptırım

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğe aykırı davranışlar hakkında 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1

(1) Bu Tebliğin yayımından önce bu Tebliğ kapsamında faaliyet gösteren işletmeciler, 31/12/2026 tarihine kadar bu Tebliğ hükümlerine uymak zorundadır.

(2) Bu Tebliğde yer alan geçiş süreleri boyunca, bu Tebliğin yayımı tarihinden önce yürürlükte olan mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

(3) Bu Tebliğin yayımından önce yapılan düzenlemelere uygun olarak BPA içerecek şekilde 31/12/2026 tarihinden önce üretilmiş ve bu Tebliğ hükümlerine uymayan tek kullanımlık gıda ile temas eden nihai maddeler, 31/12/2027 tarihine kadar ilk kez piyasaya arz edilebilir.

(4) Üçüncü fıkraya istisna olarak bu Tebliğin yayımından önce yapılan düzenlemelere uygun olarak 31/12/2026 tarihinden önce üretilmiş ve bu Tebliğ hükümlerine uymayan aşağıdaki tek kullanımlık gıda ile temas eden nihai maddeler, 30/6/2029 tarihine kadar ilk kez piyasaya arz edilebilir:

a) 6/8/2014 tarihli ve 29080 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Meyve Suyu ve Benzeri Ürünler Tebliğinde tanımlanan meyve suyu, konsantreden üretilen meyve suyu, meyve suyu konsantresi ve meyve nektarı hariç olmak üzere meyve ve sebzeler ile 27/12/2011 tarihli ve 28155 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğinde tanımlanan balıkçılık ürünlerinin muhafazasında kullanılan tek kullanımlık gıda ile temas eden nihai maddeler,

b) BPA kullanılarak üretilmiş vernik veya kaplamanın metal yüzeyin sadece dış kısmına uygulandığı tek kullanımlık gıda ile temas eden nihai maddeler.

(5) Üçüncü ve dördüncü fıkralara göre piyasaya arz edilen tek kullanımlık gıda ile temas eden nihai maddeler, geçiş süresinin sona ermesini takiben 12 ay süre ile gıda dolumu yapılarak kapatılabilir. Elde edilen paketlenmiş gıda, raf ömrü boyunca piyasada kalabilir.

(6) Bu Tebliğin yayımından önce yapılan düzenlemelere uygun olarak BPA içerecek şekilde 31/12/2026 tarihinden önce üretilmiş ve bu Tebliğ hükümlerine uymayan tekrarlı kullanılan nihai maddeler, 31/12/2027 tarihine kadar ilk kez piyasaya arz edilebilir.

(7) Altıncı fıkraya istisna olarak bu Tebliğin yayımından önce yapılan düzenlemelere uygun olarak üretilmiş ve bu Tebliğ hükümlerine uymayan, profesyonel gıda üretim ekipmanı niteliğindeki tekrarlı kullanılan nihai maddeler, 30/6/2029 tarihine kadar ilk kez piyasaya arz edilebilir.

(8) Altıncı fıkraya göre piyasaya ilk kez arz edilen tekrarlı kullanılan nihai maddeler 31/12/2028 tarihine kadar; yedinci fıkraya göre piyasaya ilk kez arz edilen tekrarlı kullanılan nihai maddeler ise 30/6/2030 tarihine kadar piyasada kalabilir.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

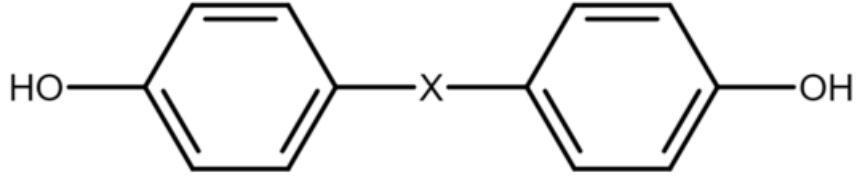
Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

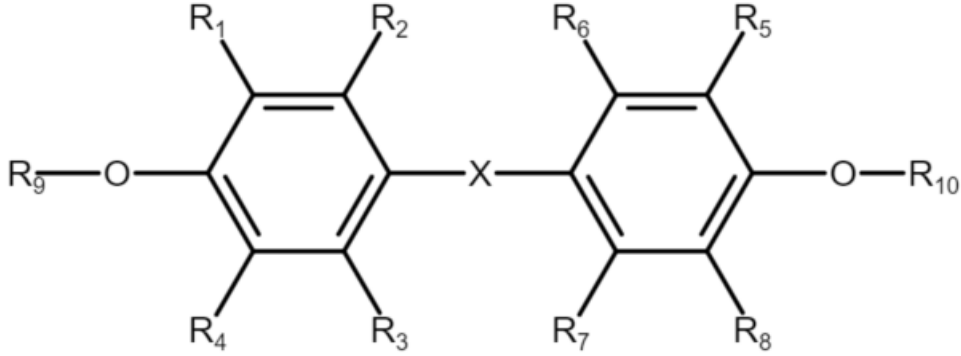
EK-1

Bisfenol ve Bisfenol Türevlerinin Kimyasal Yapısı

1. Bisfenolün kimyasal yapısı

2. Bisfenol türevinin kimyasal yapısı

Notlar:

X: İki fenil halkasını tek bir atomla ayıran herhangi bir köprü grubunu ifade eder ancak atom farklı sübstitüentlere sahip olabilir.

R₁ - R₁₀: Herhangi bir sübstitüenti ifade eder. Sübstitüentlerden en az biri hidrojen atomu (H) değildir.

EK-2
BPA, Diğer Tehlikeli Bisfenoller ve Tehlikeli Bisfenol Türevlerinin Gıda ile Temas
Eden Madde ve Malzemelerde Kullanım Kısıtlamaları Listesi

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Madde No	CAS No	Madde ismi	Malzeme Türü	Spesifik Uygulama	Diğer Kısıtlamalar
151	80-05-7	4,4'-isopropylidenediphenol (Bisphenol A)	Vernikler ve Kaplamalar	1.000 litreden büyük hacme sahip ve kendinden destekli gıda ile temas eden madde ve malzemelere uygulanacak sıvı epoksi reçinelerin üretiminde, monomer veya başlangıç maddesi olarak kullanım için.	Gıdada migrasyon tespit edilmeyecektir. Gıda ile temas eden nihai ürün gıda ile ilk temasından önce temizlenir ve yıkanır.
			Plastikler	Polisülfon filtrasyon membran ünitelerinin üretiminde monomer veya başlangıç maddesi olarak kullanım için.	Gıdada migrasyon tespit edilmeyecektir. Gıda ile temas eden nihai ürün gıda ile ilk temasından önce temizlenir ve yıkanır.

EK-3
Uygunluk Beyanı

8 inci maddede belirtilen uygunluk beyanı aşağıdaki bilgileri içerir:

- 1) Uygunluk beyanını veren işletmecinin kimliği ve adresinin yanı sıra güncel bir telefon numarası veya e-posta adresi de dâhil olmak üzere iletişim bilgileri,
- 2) Gıda ile temas eden madde veya malzemeyi üreten veya ithal eden işletmecinin kimliği ve adresinin yanı sıra güncel bir telefon numarası veya e-posta adresi de dâhil olmak üzere iletişim bilgileri,
- 3) Gıda ile temas eden ara malzemeler veya gıda ile temas eden nihai maddelerin kimliği,
- 4) Beyan tarihi,
- 5) Gıda ile temas eden madde veya malzemenin üretiminde kullanılan tüm bisfenollerin veya bisfenol türevlerinin bir listesi,
- 6) Hem ara ürün olan malzemeler hem de gıda ile temas eden nihai maddelerin Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemelere Dair Yönetmelik kapsamında yer alan gereklilikleri yerine getirdiğine dair beyan.